

РЕЦЕНЗИЯ

ОТ ДОЦ. РОБЕРТ КЪНЧЕВ ЦАНЕВ, КАТЕДРА „РЕЗБА“, НХА
ПО КОНКУРС ЗА ЗАЕМАНЕ НА АКАДЕМИЧНАТА ДЛЪЖНОСТ „ПРОФЕСОР“ В
ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ НА ВИСШЕТО ОБРАЗОВАНИЕ 8.2.
ИЗОБРАЗИТЕЛНО ИЗКУСТВО В ДИСЦИПЛИНАТА „СКУЛПТУРА“ ЗА НУЖДИТЕ
НА КАТЕДРА „КЕРАМИКА“ ПРИ ФАКУЛТЕТ ЗА ПРИЛОЖНИ ИЗКУСТВА И
ДИЗАЙН В НХА С КАНДИДАТ ДОЦЕНТ Д-Р МОМЧИЛ МИРЧЕВ

Доц. д-р Момчил Мирчев покрива всички изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“, включително и изискванията на наукометричната таблица в научна област „Изкуства“ 8.2. Конкурсът за заемане на академична длъжност „професор“ е обявен в Държавен вестник – Брой 1. от 02.01.2024 г.

Познавам Момчил Мирчев още от периода, в който беше преподавател в Националното училище за изящни изкуства „Илия Петров“ – всеопаден и обичан от учениците в гимназията учител. Той е активен художник с присъствие в художествения живот на страната, отдаден на професията си с ерудиция и широки познания в областта на изкуството. Приемам прерастването на кандидата в длъжност „професор“ като естествен път в неговата творческа и преподавателска работа в Националната художествена академия.

Представения хабилитационен труд „Скулптурата. Перспективи и възгледи“ включва активния творчески път на автора изминат през периода 2019 – 2024 г. и показва неговото развитие като художник. Представените скулптури обект на портфолиото са разпределени в четири раздела – два от тях представляват хабилитационния труд и два са обособени като преглед на свободните творби подкрепящи творческото представяне на автора. Портфолиото показва опитност на автора, както в класическата академична скулптура, така и в конструктивистичната абстрактна форма. Приложената творческа биография илюстрира амбицията на художника за изява и развиване на творческия му потенциал в областта на пластичните изкуства. През посочения период скулпторът Момчил Мирчев е представил три самостоятелни изложби, участвал е в множество общи художествени изложби и пет скулптурни симпозиума в страната, като се утвърждава и

като автор в областта на малката пластика предназначена за награди за фестивали и юбилейни събития.

Разделите „Скулптури от керамичен материал“ и „Монументална скулптура“ оформят основната част от хабилитационния труд. Обособената част с приноси от творческата и преподавателската дейност на кандидата фокусира творческия път, който дава отражение в работата му при обучението по скулптура в катедра „Керамика“ в НХА. В разделите „Портрети“ и „Малка пластика. Конкурси“ са свободните работи от неговото портфолио. Така обособените и представени творби показват различните направления в скулптурата на Момчил Мирчев с особеностите на пластичните търсения в творчеството му резултат от наблюдение и проучване в различни посоки и жанрове на скулптурата. Авторът има изграден творчески стил със собствен път и философия на пластичния изказ.

В раздела „Скулптури от керамичен материал“, създадени през периода 2020 – 2023 г. са представени сложни пластични форми, които като формообразуване и като използване на материала керамика представляват ядрото на хабилитационния труд. Богат раздел с представени 23 камерни пластики, които впечатляват със силно авторско присъствие. В тях се открива духът на кубизма, със специфичната стилизация за това направление, но те носят донякъде и декоративен характер, според мен повлиян освен тематично и от използвания керамичен материал. Тази компактна пластична колекция представя автора като професионалист с овладяна технология в работата с керамика и цветни глазури използвани в скулптурните форми, материал характерен за специалността „Керамика“, в която той е преподавател в дисциплината „Скулптура“. Разделът съдържа творби, които могат да се разгледат по-детайлно и в отделни подгрупи, тъй като застъпват различни теми в интерпретацията на пластичните форми. В една група от скулптурите на Момчил Мирчев са абстрактните пластики изградени от прости геометрични форми взаимодействащи и контактуващи по между си в умерен баланс и цялост на пластичната форма. Такива са скулптурите „Структура I“ и „Структура II“, пластиката „Движение“ и групата от три пластики на тема „Състояние I“, „Състояние II“ и „Състояние III“. Въпреки, че са камерни и с фрагментно сруктуриране от отделни геометрични форми те въздействат мощно и цялостно. Донякъде напомнят пластичната култура и философия на големия австрийски скулптор Фриц Вотруба, който променя и развива фигуративните компоненти към геометрична абстракция в началото на XX в. Друга посока от този раздел са група пластики, в които формообразуването е изградено на базата на ажюра, който е част от композиционното решение на скулптурите и такива

са: „Симфония“, „Хармония“, „Музика“, „Дърво на живота“ и „Гора“. В тази група фигурите се отличават с цялостно обемно изграждане без ажурните пробиви да нарушават въздействието на скулптурата. Самите заглавия подсказват хармонията, която е заложена като послание в тези творби. Към трета група пластики от този раздел, за която Момчил Мирчев изглежда е провокиран от преподавателската си работа в дисциплината „Скулптура“ в катедра „Керамика“, принадлежат групата зооморфни фигури „Орел“, „Сова“ и „Пазители“. Те се отличават със стилизация и декоративност на формата, която е характерна за традициите в специалността „Керамика“, но с подхода в скулптурната разработка фигурите се вписват в общата концепция на раздела „Скулптура от керамични материали“. Цялата серия представлява логичен резултат в творчеството на скулптора Момчил Мирчев свързан с дългогодишна преподавателска дейност в катедра „Керамика“.

Отделно бих искал да отбележа две работи от този раздел, които за мен имат силно въздействие и това са „Зародиш“ и „Тотем“. Те се отличават с монументалност независимо от камерния размер, като ритъма във формообразуването и начина на изграждане ги доближават до неолитната пластика – минималистична и знакова по въздействие.

Вторият раздел от хабилитационния труд на Момчил Мирчев „Монументална скулптура“ е върху творби създадени през периода 2019 – 2024 г. В този раздел правят впечатление монументалните пластики от дърво, като в тях до голяма степен виждаме стилово и пластично изграждане наподобяващо скулптурите изпълнени с керамичен материал. Подходът към формата, стилово и пластично изграждане вече са почерк на автора и демонстрират овладяна пластична култура. Творбите от симпозиумите в Пампорово през 2019 г., симпозиума по дълвопластика в Троян през 2023 г. и от симпозиума в с. Владимир, община Радомир през 2024 г. показват добро владение на формата през материала дърво, при който е необходимо използването на специфични техники за работа и умения за боравене с машини специализирани за този материал. При работа с дърво се изисква съобразяване със специфичната структура и качество на дървесината, с което Момчил Мирчев се справя много добре. Скулптурите от симпозиумите са предназначени за обществено пространство и имат монументално и внушително въздействие.

Монументалната композиция „Птици“ в село Чавдар е пример за реализация на обект в архитектурна среда – в парк с предварително обособена водна площ за поставяне на скулптурата, необходимо условие при проектирането. Композицията от преплетени

птици в полет сред езеро е изпълнена от неръждаема стомана, която отразява светлината и пръските вода, стои добре и хармонично се свързва със заобикалящата я паркова среда. Скулптурата е добър пример за синтез в екстериорна среда, където архитект и скулптор се допълват в реализация на поставена задача.

Смятам, че представения проект за конкурс в Габрово „Паметник на Васил Левски“ 2022 г. не е удачен за хабилитационния труд. Това е неуспешен конкурс и като замисъл, и като провеждане – в три издания, който не излъчи авторски колектив за реализация. Решението до което стигна журито, в което съм участвал и аз е, че мястото е неподходящо за реализация на монументална скулптура или по-скоро няма колектив, който да представи убедителен проект за поставената задача. Според мен би трябвало този проект да се включи към раздела с портретите, който е извън основния хабилитационен труд, защото интерпретираният от автора образ на Васил Левски е подходящ за раздела и е добър пример за скулптурен портрет.

В раздела „Портрети“, част от портфолиото на доц. М. Мирчев са представени свободни работи, които показват добре овладени знания и възможности в областта на академичния портрет. Изборът отново на керамиката като материал затвърждава впечатлението за уменията на автора за работа с този специфичен скулптурен материал използван като изразно средство заради оттънявка на матовата глазура или отблясъка на керамичната повърхност и патината на окиса в търсене на експресия и психологическо въздействие в образите. Откроявам портрета на Цветан Донковски като пример за различен и артистичен подход в този жанр. Портретите на „Майка ми“, „Ралица“ и „Сано“ допълват общото впечатление за владееене на керамичната техника и портрета в академичен стил.

Втората част допълваща портфолиото на Момчил Мирчев със свободни работи е обособена в раздел „Малки пластики и конкурси“. Те представят автора в друга светлина, областта на скулптурата в камерен формат предназначена за интериора и дома. Пластиките „Орфей“, „Надпревара“ и „Вихър“ са добър пример за кавалетна скулптура. Към тези камерни пластики са прибавени и пластики-награди изработени за конкретни случаи, като те изискват по-различна интерпретация във връзка с конкретното им предназначение. Намирам пластичните наградни пластики на Момчил Мирчев за добър пример в този вид скулптурни решения и такава е изработената награда за „Ротари България – Дистрикт 2482“ – интересно и оригинално като замисъл пластично решение. Друг пример за добро авторово решение е наградната пластика „Икономика на светло“.

Трябва да се отбележи опита на автора в работата с различни пластични материали, с които той експериментира и използва професионално в широкия диапазон на техните качества. В хабилитационния труд за творчеството на доц. Момчил Мирчев се откроява иновативния творчески подход в използването на керамичен материал във формообразуването на скулптурни пластички, като принос към неговата творческа и педагогическа дейност. Авторът е изградил характерен, разпознаваем творчески почерк на съвременен художник.

В заключение подкрепям прерастването на д-р доц. Момчил Мирчев за академичната длъжност „професор” в Националната художествена академия, в направление 8.2 „Изобразително изкуство” за нуждите на катедра „Керамика“.

Давам моето положително становище като член на научното жури.

25.06.2024 г.

Изготвил рецензията: .....

Доц. Роберт Цанев